Lietas Nr. A420426413
Lietas arhīva Nr. AA43-1330-15/10

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2015.gada 3.decembrī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja M.Osmane,
tiesneši V.Poķis un A.Šteinberga,

piedaloties pieteicējas SIA „W.e.s.1" pārstāvim zvērinātam advokātam Sandim Bērtaitim, atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Ekonomikas ministrijas pārstāvei /pers. C/, akciju sabiedrības „Latvenergo" pārstāvjiem /pers. D/ un /pers. E/ un akciju sabiedrības „Enerģijas publiskais tirgotājs" pārstāvjiem /pers. F/ un /pers. E/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz SIA „W.e.s.1" pieteikumu par 2012.gada 29.augustā un 2012.gada 26.novembrī starp akciju sabiedrību „Latvenergo" un SIA „W.e.s.1" noslēgto līgumu par elektroenerģijas iepirkumu atcelšanu daļā un pienākuma uzlikšanu noslēgt līgumus atceltajā daļā, piemērojot citas tiesību normas, un zaudējumu atlīdzināšanu, sakarā ar SIA „W.e.s.1" apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2014.gada 17.jūnija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Ekonomikas ministrijas 2009.gada 12.janvāra lēmumu Nr.1-6.1-12 pieteicējai SIA „W.e.s.1" atļauts uzsākt elektroenerģijas ražošanas iekārtas ieviešanu ar jaudu 0,25 MW /Nosaukums B/, Alsungas novadā, un ar 2009.gada 27.marta lēmumu Nr.1-6.1-166 – /Nosaukums C/, Priekules novadā. Vēja elektrostacijas iekārtas būvniecības projekta izstrāde, saskaņošana un būvniecība veicama normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Ar Ekonomikas ministrijas 2009.gada 24.marta lēmumu Nr.1-6.1-149 pieteicējai piešķirtas tiesības pārdot vēja elektrostacijā /Nosaukums B/, Alsungas novadā, saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros, ar nosacījumu, ka pie viena elektroenerģijas sadales sistēmas transformatoru vai sadales punkta vai elektroenerģijas pārvaldes sistēmas apakšstacijas nedrīkst būt pieslēgta vairāk kā viena vēja enerģijas iekārta. Lēmums pieņemts, pamatojoties uz Ministru kabineta 2007.gada 24.jūlija noteikumiem Nr.503 „Noteikumi par elektroenerģijas ražošanu, izmantojot atjaunojamos energoresursus" (turpmāk – Noteikumi Nr.503).

Ar Ekonomikas ministrijas 2009.gada 15.jūlija lēmumu Nr.1-6.1-686 pieteicējai piešķirtas tiesības pārdot vēja elektrostacijā /Nosaukums C/, Priekules novadā, saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros. Lēmums pieņemts saskaņā ar Ministru kabineta 2009.gada 24.februāra noteikumiem Nr.198 „Noteikumi par elektroenerģijas ražošanu, izmantojot atjaunojamos energoresursus un cenu noteikšanas kārtību" (turpmāk – Noteikumi Nr.198).

2012.gada 29.augustā un 2012.gada 26.novembrī starp AS "Latvenergo" un pieteicēju noslēgti līgumi par vēja elektrostacijā /Nosaukums B/, Alsungas novadā un vēja elektrostacijā /Nosaukums C/, Priekules novadā saražotās elektroenerģijas iepirkumu (turpmāk – līgumi).

[2] Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicējas pieteikums, kurā lūgts atzīt par spēkā neesošu līgumu 2.1.punktu, saskaņā ar kuru elektroenerģijas iepirkumam piemēro nosacījumus un cenu atbilstoši Noteikumu Nr.262 37.3. un 37.4.apakšpunktam, kā arī atzīt par spēkā neesošu līgumu 2.nodaļā pieteicējai paredzēto fiksēto tirdzniecības intervālu grafiku iesniegšanas pienākumu (balansēšanas pienākumu), bet vienlaikus uzlikt par pienākumu publiskajam tirgotājam grozīt līgumus, piemērojot cenu atbilstoši Noteikumu Nr.262 37.1. un 37.2.apakšpunktam, kā arī uzlikt par pienākumu publiskajam tirgotājam obligātā iepirkuma ietvaros izmaksāt pieteicējai starpību starp saņemto pārdošanas cenu un cenu, kas nosakāma atbilstoši Noteikumu Nr.262 37.1. apakšpunktam.

Pieteikums pamatots šādi.

[2.1] Izdodot administratīvo aktu par tiesību piešķiršanu pieteicējai pārdot saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros, Ekonomikas ministrija apliecināja pieteicējas elektrostacijas atbilstību tam, lai tā kvalificētos augstākā valsts atbalsta saņemšanai. Nedz Ekonomikas ministrijai, nedz AS „Latvenergo" kā publiskajam tirgotājam nebija tiesību izvirzīt jaunas prasības attiecībā uz pieslēguma veidu atbilstoši Noteikumiem Nr.262.

2012.gada 28.augustā Noteikumu Nr.262 3.4.apakšpunkts tika grozīts, pēc būtības mainot priekšnoteikumu par elektrostacijas pieslēguma veidu. Ja iepriekš kritērijs bija vispārīgi formulēts, ka pie viena elektroenerģijas sadales sistēmas transformatora vai sadales punkta nav pieslēgta vairāk par vienu ģenerētājvienību, tad jaunā redakcija paredz, ka vēja elektrostacija ir pieslēgta pie 20/0,4 kV elektroenerģijas sadales sistēmas operatora transformatora 0,4 kV pusē.

No Noteikumu Nr.262 noslēguma noteikumu 97.punkta izriet, ka elektroenerģijas cena nosakāma atbilstoši spēkā esošo noteikumu 37.punktā noteiktajām cenu formulām, savukārt pārējās prasības, tostarp elektrostacijas pieslēguma veids un kvalifikācija, nosakāmas attiecīgi atbilstoši Noteikumiem Nr.503 un Noteikumiem Nr.198.

[2.2] Pieteicēja neslēpa, un Ekonomikas ministrija jau no projekta īstenošanas sākuma varēja konstatēt, ka pieteicējas vēja elektrostacija un arī ar pieteicēju saistīto sabiedrību vēja elektrostacijas tiks izvietotas vienā teritorijā un atradīsies tuvu viena otrai. Ne Ekonomikas ministrija, ne AS „Latvenergo" līdz pat 2012.gada martam nekādus iebildumus šajā ziņā neizteica.

[2.3] Pieteicējai bija radusies tiesiskā paļāvība, ka AS „Latvenergo" pieteicējas vēja elektrostacijas kvalificēs kā tādas, par kurās saražoto elektroenerģiju piešķirams augstākais valsts atbalsts. Turklāt pieteicējas tiesisko paļāvību vairoja Ekonomikas ministrijas prakse attiecībā uz citām sabiedrībām, kuru vēja elektrostaciju pieslēguma veids bija identisks pieteicējas vēja elektrostacijas pieslēguma veidam. Laika posmā no 2007.gada līdz

pat 2012.gada 8.septembrim, kad stājās spēkā grozījumi Noteikumos Nr.262, ne normatīvajos aktos izvirzītie kritēriji, ne plānošanas dokumenti neatbilda AS „Latvenergo" minētajam mērķim paredzēt palielinātu iepirkuma maksu tiem komersantiem, kas uzstāda vēja elektrostacijas ar salīdzinoši mazu elektrisko jaudu, bet ar lielu teritoriālo izkliedētību.

[2.4] Pieteicējas vēja elektrostacijas atbilst Noteikumu Nr.262 3.4.apakšpunktā paredzētajiem priekšnoteikumiem, lai varētu pretendēt uz augstāko elektroenerģijas pārdošanas cenu.

Lai nodrošinātu nepieciešamo vēja elektrostaciju pieslēgumu, pieteicēja normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā pieprasīja un saņēma no akciju sabiedrības „Sadales tīkls" tehniskos noteikumus, cita starpā sniedzot informāciju par nepieciešamo pieslēguma veidu. Izstrādājot un izdodot tehniskos noteikumus, AS „Sadales tīkls" uzskatīja, ka šāds pieslēguma veids attiecībā uz vēja elektrostaciju pieslēgumu sadales tīklam ir atbilstošs attiecīgi Noteikumos Nr.503 un Noteikumos Nr.198 izvirzītajām prasībām.

[2.5] AS „Latvenergo" bez tiesiska pamata uzsver, ka ar sadales sistēmas transformatoru saprotams tikai sadales sistēmas operatora transformators. Pieteicējas vēja elektrostacijas ir pievienotas vienam transformatoram, kas pats par sevi pilda sadales sistēmas funkciju un kas nodrošina vēja elektrostacijā saražotās elektroenerģijas pārveidi un nodošanu tālāk sadales sistēmā. Turklāt katra no pieteicējas vēja elektrostacijām ir vienīgā elektroenerģiju ģenerējošā vienība, kas pieslēgta konkrētajam transformatoram.

[2.6] Pieteicējai nepamatoti noteikts fiksēto tirdzniecības intervālu grafiku iesniegšanas (balansēšanas) pienākums. Balansēšanas pienākums ir paredzēts tikai vēja elektrostacijām, kuras kvalificējamas atbilstoši Noteikumu Nr.262 3.5.apakšpunktam. Tā kā pieteicējas vēja elektrostacijas ir kvalificējamas atbilstoši Noteikumu Nr.262 3.4.apakšpunktam, tad tām nav piemērojams balansēšanas pienākums. Turklāt pieteicējas vēja elektrostacijas nebija tehniski aprīkotas veikt balansēšanas pienākumu. Tādēļ tas uzliek pieteicējai nesamērīgi lielu apgrūtinājumu.

[2.7] Pieteicēja lūdz piedzīt starpību starp pieteicējas saņemto elektroenerģijas pārdošanas cenu par saražoto elektroenerģiju un pārdošanas cenu, kas nosakāma atbilstoši Noteikumu Nr.262 37.1.apakšpunktam.

[2.8] Par AS „Latvenergo" lūgumu izbeigt tiesvedību lietā pieteicēja uzsver, ka konkrētajā gadījumā nav strīda par izrakstītajiem rēķiniem, bet gan par publisko tiesību līgumu. Publiskajam tirgotājam ir pienākums iepirkt elektroenerģiju, kas saražota, izmantojot atjaunojamos energoresursus, un tiesību piešķiršana pārdot saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros ir viens no valsts atbalsta mehānismiem. Tādēļ AS „Latvenergo" iesaiste obligātā iepirkuma īstenošanā ir vērtējama kā valsts pārvaldes uzdevuma deleģējums, turklāt līdzējiem nav privāttiesībām raksturīgās līguma slēgšanas brīvības.

[2.9] Par AS „Latvenergo" lūgumu atstāt pieteikumu bez izskatīšanas pieteicēja norāda, ka pieteikums iesniegts par publisko tiesību līgumu 2013.gada jūnijā, mazāk nekā gadu pēc līguma noslēgšanas dienas. Tādējādi nav iespējams saskaņā ar Administratīvā procesa likumu skaitīt termiņu pirms šo publiski tiesisko attiecību nodibināšanās. 2012.gada martā, kad tika veikta sarakste, līgumiskas attiecības vēl nebija nodibinātas, tādēļ pieteicējai nebija nekādu procesuālo tiesību iebilst pret iestādes nodomu.

[3] Paskaidrojumos Ekonomikas ministrija, AS „Latvenergo" un AS „Enerģijas publiskais tirgotājs" pieteicējas pieteikumā ietverto prasījumu atzīt par nepamatotu un lūdz noraidīt.

AS „Latvenergo" cita starpā norāda, ka tiesvedība lietā izbeidzama. Pirmkārt, tādēļ ka šādu tiesisko attiecību izvērtēšana paredzēta Civilprocesa likumā paredzētajā kārtībā. Ar pieteikumu pēc būtības tiek risināts mantiska rakstura strīds par rēķiniem, un strīda efektīva izskatīšana ir iespējama vien Civilprocesa likuma noteiktajā kārtībā. Turklāt elektroenerģijas ražošana un iepirkums nav valsts pārvaldes uzdevums, tādējādi līgumi ir noslēgti privāto tiesību jomā. Otrkārt, tādēļ ka ir nokavēts procesuālais termiņš pieteikuma iesniegšanai tiesā. Pieteicēja 2012.gada martā no AS „Latvenergo" uzzināja to, ka AS „Latvenergo" atsakās piemērot augstāko iespējamo cenu. Savukārt pieteikumi tika iesniegti vairāk nekā pēc gada. Bez šaubām, līgumi tika noslēgti vēlāk, bet šajā lietā ir strīds par to, vai ir piemērojama augstāka cena vai nav piemērojams augstākais atbalsts, par ko AS „Latvenergo" skaidri un nepārprotami informēja pieteicēju jau ar 2012.gada 22.marta vēstuli. Administratīvā procesa likuma 188.panta sestā daļa stājās spēkā 2013.gada 1.janvārī, bet procesuālās normas un procesuāli tiesiskās attiecības iejaucas arī iepriekšējās tiesiskajās attiecībās. Tas nozīmē, ka pat pēc 2013.gada 1.janvāra pieteicēja līdz martam varēja iesniegt pieteikumu.

Attiecībā par strīdu pēc būtības atbildētāja pusē pieaicinātās iestādes paskaidrojumos norāda šādus apsvērumus.

[3.1] Piešķirot pieteicējai tiesības pārdot vēja elektrostacijā saražoto elektroenerģiju, netika noteikts, kāda iepirkuma cena pieteicējai tiks piemērota, un tikai no pašas pieteicējas darbībām (pieslēguma izveides) bija atkarīgs cenas piemērošanas modelis.

[3.2] Elektrostaciju pieslēgums tikai ražotājam piederošajam transformatoram nav uzskatāms par atbilstošu noteikumam, ka pieslēgumam jābūt veiktam pie sadales sistēmas operatora transformatora. Ražotājam piederošie transformatori ir tikai elektrostaciju sastāvdaļa, bez kuras tehniski nav iespējams nodot elektroenerģiju publiskajā tīklā.

[3.3] Ar Noteikumu Nr.262 grozījumiem ir precīzi definēti pieslēguma vietas transformatora tehniskie parametri, proti, „pie 20/0,4 kV transformatora". Šādiem kritērijiem atbilst gandrīz visi Latvijas lauku apvidos esošie transformatori, tādēļ šis nav uzskatāms par jaunu izvirzītu kritēriju. Ar sadales sistēmas transformatoru saprotams sadales sistēmas operatoram piederošs transformators. Turklāt likumdevējs ir domājis, nevis vienkārši transformatorus, bet tos transformatorus, kas jau pastāv dabā, esošus sadales sistēmas operatoru transformatorus. Sadales sistēma atšķirībā no elektroenerģijas sistēmas ir šaurāks termins, kas arī ticis izmantots Ministru kabineta noteikumos.

[3.4] Pienākums sniegt fiksētos tirdzniecības intervālu grafikus un veikt balansēšanu ražotājam izriet no Noteikumu Nr.262 prasībām, neatkarīgi no normatīvā regulējuma, kāds pastāvēja brīdī, kad tika izdots Ekonomikas ministrijas lēmums par tiesību piešķiršanu pārdot saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros. Ministrijas lēmumā nav noteikta elektrostacijas pieslēguma automātiska kvalificēšanās atbilstoši paaugstinātas maksas saņemšanai.

[3.5] Nav pamata atsaukties uz tiesisko paļāvību, jo tiesiskais regulējums jau sākotnēji paredzēja, ka valsts var mainīt iepirkuma noteikumus.

[4] Administratīvā rajona tiesa ar 2014.gada 17.jūnija spriedumu noraidīja pieteicējas pieteikumu.

Spriedums motivēts šādi.

[4.1] Primāri lietā pārbaudāma pieteicējas prasījuma pieļaujamība, kas noskaidrojama, pārbaudot, vai starp AS „Latvenergo" un pieteicēju noslēgtais līgums ir publisko vai privāto tiesību līgums.

AS „Latvenergo" ieskatā, šis līgums nav publisko tiesību līgums, tādēļ lūdz izbeigt tiesvedību lietā, jo strīds ir risināms civilprocesuālā kārtībā.

[4.2] Elektroenerģijas tirgus likuma 33.panta otrās daļas 3.punktā noteikts publiskā tirgotāja, kas konkrētajā gadījumā ir AS „Latvenergo", pienākums iepirkt elektroenerģiju, kas saražota, izmantojot atjaunojamos energoresursus. Tiesību piešķiršana pārdot saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros ir viens no valsts atbalsta mehānismiem. Pildot publiskā tirgotāja pienākumus, AS „Latvenergo" ir pienākums Elektroenerģijas tirgus likuma 29. un 30.pantā noteiktajā kārtībā iepirkt elektroenerģiju, kas saražota, izmantojot atjaunojamos energoresursus.

Tādējādi AS „Latvenergo" kā privāto tiesību juridiskajai personai ir deleģēts valsts pārvaldes uzdevums – pienākums iepirkt elektroenerģiju, kas saražota, izmantojot atjaunojamos energoresursus. Valsts, deleģējot šo uzdevumu, ir atzinusi, ka publiskais tirgotājs šo valsts pārvaldes uzdevumu izpildīs efektīvāk. Līdz ar to minētais līgums ir atzīstams par publisko tiesību līgumu, un strīdi par šā līguma tiesiskumu ir pakļauti administratīvo tiesu kontrolei.

Savukārt civilprocesuālā kārtībā saskaņā ar Elektroenerģijas tirgus likuma 5.panta trešo daļu ir skatāmi vienīgi strīdi par sistēmas dalībnieku vai elektroenerģijas tirgotāju izsniegtajiem rēķiniem, par ko izskatāmajā lietā strīda nav.

Turklāt ar publisko tiesību līgumu uzņemtās saistības pāriet citam publiskajam tirgotājam, kas pārņem AS „Latvenergo" kā publiskā tirgotāja pienākumu.

[4.3] AS „Latvenergo" ieskatā, lietā būtu izbeidzama tiesvedība arī tādēļ, ka ir nokavēts procesuālais termiņš pieteikuma iesniegšanai tiesā.

Izskatāmajā lietā strīdus priekšmets atbilstoši Administratīvā procesa likuma 184.panta pirmās daļas 4.punktam ir publisko tiesību līguma atbilstība tiesību normām. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 188.panta sesto daļu pieteikumu par publisko tiesību līgumu var iesniegt viena gada laikā no dienas, kad persona uzzināja vai tai bija jāuzzina par pamatu vērsties tiesā saistībā ar līgumu.

Pamats pieteicējai kā līguma pusei vērsties saistībā ar līgumu ir pats līguma noslēgšanas brīdis. Līdz ar to kamēr pieteicēja nebija nodibinājusi tiesiskās attiecības ar AS „Latvenergo", pieteicējai nebija administratīvā procesa instrumenta, pret kuru iebilst.

AS „Latvenergo" 2012.gada 22.marta vēstule, kaut arī informē pieteicēju par noslēdzamā līguma būtiskajiem noteikumiem, pati par sevi nekādas tiesiskas sekas pieteicējai nerada, līdz ar to nevar būt pieteikuma priekšmets.

Tādējādi tiesa nekonstatē pamatu tiesvedības izbeigšanai lietā un sniedz novērtējumu strīdus jautājumam pēc būtības.

[4.4] Pieteicējai piešķirtas tiesības pārdot obligātā iepirkuma ietvaros elektroenerģiju, kas saražota, izmantojot atjaunojamos energoresursus, ar noteikumu, ka pie viena elektroenerģijas sadales sistēmas transformatora vai sadales punkta vai elektroenerģijas pārvades sistēmas apakšstacijas nedrīkst būt pieslēgta vairāk kā viena vēja enerģijas iekārta. Līgumi starp pieteicēju un AS „Latvenergo" noslēgti vēlāk, jau saskaņā ar Noteikumu Nr.262 tiesisko regulējumu, cenu nosakot atbilstoši minēto noteikumu 37.3. un 37.4.apakšpunktam.

Pieteicēja argumentē, ka cena jānoteic saskaņā ar Noteikumu Nr.262 37.1. un 37.2.apakšpunktu. Pieteicējas ieskatā, AS „Latvenergo" ir pārkvalificējusi pieteicējas elektrostaciju, kaut arī Ekonomikas ministrija jau atzinusi pieteicējas atbilstību noteiktiem kvalifikācijas kritērijiem, līdz ar to AS „Latvenergo" nav tiesību elektrostaciju pārkvalificēt.

Tādējādi lietā izšķirams strīds par to, vai pieteicējas vēja elektrostacijas pamatoti kvalificētas kā atbilstošas Noteikumu Nr.262 3.5.apakšpunktam un attiecībā uz to saražoto elektroenerģiju pamatoti piemērota elektroenerģijas iepirkuma cena atbilstoši Noteikumu Nr.262 37.3. un 37.4.apakšpunktam, attiecīgi vai pamatoti noteikts pienākums iesniegt fiksēto tirdzniecības intervālu grafiku.

[4.5] Saskaņā ar Noteikumu Nr.503 (*kas bija spēkā no 2007.gada 22.augusta līdz 2009.gada 14.martam*) 45.4.apakšpunktu, lai kvalificētos tiesību saņemšanai pārdot no atjaunojamiem energoresursiem saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros, šo noteikumu 46., 47. un 48.punktā minētajām prasībām atbilstošu iesniegumu ministrijā iesniedz komersanti, kuri elektroenerģiju ražo vai plāno ražot no atjaunojamiem energoresursiem, izmantojot vēja enerģijas iekārtas, ja to uzstādītā elektriskā jauda nepārsniedz 0,25 MW un ja pie viena elektroenerģijas sadales sistēmas transformatora vai sadales punkta vai elektroenerģijas pārvades sistēmas apakšstacijas nav pieslēgta vairāk kā viena iekārta.

Atbilstoši Noteikumu Nr.198 (*kas bija spēkā no 2009.gada 14.marta līdz 2010.gada 1.aprīlim*) 5.4.apakšpuntam kvalificēties tiesību iegūšanai pārdot no atjaunojamiem energoresursiem saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros varēja komersanti, kuri elektroenerģiju ražo vai plāno ražot no atjaunojamiem energoresursiem elektrostacijā Latvijas Republikas teritorijā, izmantojot vēja elektrostacijas, ja to uzstādītā elektriskā jauda nepārsniedz 0,25 MW un ja pie viena elektroenerģijas sadales sistēmas transformatoru vai sadales punkta nav pieslēgta vairāk par vienu ģenerētājvienību.

2010.gada 1.aprīlī stājās spēkā Noteikumi Nr.262. Atbilstoši šo noteikumu 3.4.apakšpunktam kvalificēties tiesību iegūšanai pārdot no atjaunojamiem energoresursiem saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros var komersanti, kuri elektroenerģiju ražo vai plāno ražot no atjaunojamiem energoresursiem elektrostacijā Latvijas Republikas teritorijā, izmantojot vēja enerģiju, ja elektrostacijā uzstādītā elektriskā jauda nepārsniedz 0,25 MW un ja pie viena elektroenerģijas sadales sistēmas transformatoru vai sadales punkta nav pieslēgta vairāk par vienu ģenerētājvienību (*redakcijā, kas bija spēkā līdz 2012.gada 8.septembrim*). Ar grozījumiem Noteikumos Nr.262 3.4.apakšpunkts tika izteikts jaunā redakcijā, paredzot, ka kvalificēties tiesību iegūšanai pārdot no atjaunojamiem energoresursiem saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros var komersanti, kuri elektroenerģiju ražo vai plāno ražot no atjaunojamiem energoresursiem elektrostacijā Latvijas Republikas teritorijā, izmantojot vēja enerģiju, ja vēja elektrostacijā uzstādītā elektriskā jauda nepārsniedz 0,25 MW un tā ir pieslēgta pie 20/0,4 kV elektroenerģijas sadales sistēmas operatora transformatora 0,4 kV pusē.

Vienlaikus Noteikumu Nr.262 3.5.apakšpunkts paredz, ka kvalificēties tiesību iegūšanai pārdot no atjaunojamiem energoresursiem saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros var komersanti, kuri elektroenerģiju ražo vai plāno ražot no atjaunojamiem energoresursiem elektrostacijā Latvijas Republikas teritorijā, izmantojot arī tādu vēja enerģiju, kas tiek vai tiks ražota elektrostacijās, kas nav minētas šo noteikumu 3.4.apakšpunktā.

Attiecīgi Noteikumu Nr.262 37.punkts diferencē pārdošanas cenu elektroenerģijas apjomam, ko komersanti, kuri šajos noteikumos noteiktajā kārtībā ir ieguvuši tiesības pārdot no atjaunojamiem energoresursiem saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros, ir tiesīgi pārdot. Atbilstoši Noteikumu Nr.262 37.1. un 37.2.apakšpunktam šo noteikumu 3.4.apakšpunkta nosacījumiem atbilstošām vēja elektrostacijām ir noteikta augstāka maksa, nekā vēja stacijām, kas atbilst šo noteikumu 3.5.apakšpunktam un kurām maksa nosakāma saskaņā ar noteikumu 37.3. un 37.4.apakšpunktu.

[4.6] Pieteicēja norāda, ka ar grozījumiem Noteikumu Nr.262 3.4.apakšpunktā pēc būtības ir mainīts priekšnoteikums par elektrostacijas pieslēguma veidu. Ja iepriekš otrais kritērijs bija vispārīgi formulēts, ka pie viena elektroenerģijas sadales sistēmas transformatora vai sadales punkta nav pieslēgta vairāk par vienu ģenerētājvienību, tad minētās normas jaunā redakcija paredz, ka vēja elektrostacija ir pieslēgta pie 20/0,4 kV elektroenerģijas sadales sistēmas operatora transformatora.

[4.7] Ekonomikas ministrija norāda, ka ar grozījumiem Noteikumos Nr.262 iepriekš noteiktais priekšnoteikums par elektrostacijas pieslēguma veidu nav grozīts, bet tikai precizēts. Arī AS „Latvenergo" uzsver, ka jēdziens „sadales sistēmas transformators" ir tas pats, kas „sadales sistēmas operatora transformators", kura saturs vērtējams Enerģētikas likuma un Elektroenerģijas tirgus likuma izpratnē.

[4.8] Elektroenerģijas sistēmu, kā to definē Elektroenerģijas tirgus likuma 4.panta pirmā daļa, veido elektroenerģijas ražošanas iekārtas, pārvades un sadales sistēmas un elektroenerģijas patēriņa iekārtas, kas ir savstarpēji savienotas un nepieciešamas elektroenerģijas transportēšanai no ražotāja līdz lietotājam. Attiecīgi elektroenerģijas sistēmas operators atbilstoši Elektroenerģijas tirgus likuma 6.pantam ir sabiedrisko pakalpojumu sniedzējs, kas ir atbildīgs par elektroenerģijas plūsmu vadību pārvades vai sadales sistēmā.

Kā tiesa sēdē norādīja AS „Latvenergo" pārstāvis, elektroenerģijas sistēma ir pilnīgi viss elektroietaišu vadu kopums, kas pieder gan AS „Sadales tīkls", gan ražotājiem. Tas viss kopā veido elektroenerģijas sistēmu.

Savukārt sadales sistēma ir šaurāks jēdziens, kas definēts Enerģētikas likuma 1.panta 30.punktā, kas ir energoapgādes veids, kas ietver energoresursu vai enerģijas transportēšanu pa vidēja un zema sprieguma tīkliem vai augsta, vidēja un zema spiediena vadiem, izņemot enerģijas tirdzniecību. Kā noteic Elektroenerģijas tirgus likuma 17.panta pirmā daļa, sadales sistēma ietver vidēja un zema sprieguma sadales tīklus un iekārtas, kuras izmanto elektroenerģijas piegādē lietotājiem un kurās spriegums ir zemāks par 110 kilovoltiem. Atbilstoši minētā likuma 19.panta pirmajai daļai sadales sistēmas operators ir atsevišķa kapitālsabiedrība un ir nošķirts no elektroenerģijas ražošanas, pārvades un tirdzniecības darbībām. Savukārt neatkarīgais ražotājs atbilstoši Enerģētikas likuma 1.panta 33.punktam ir energoapgādes komersants, kas ražo elektroenerģiju vai siltumenerģiju, bet

neveic tās sadali vai pārvadi sistēmā, kurā ir iekļauts. Jēdziens „elektroenerģijas sadale" definēts Elektroenerģijas tirgus likuma 1.panta otrās daļas 5.punktā, nosakot, ka tā ir elektroenerģijas transportēšana, kas neietver elektroenerģijas tirdzniecību, vidēja un zema sprieguma sadales sistēmā, lai to piegādātu elektroenerģijas lietotājiem.

[4.9] Kā konstatējams no AS „Latvenergo" paskaidrojumiem, ja pieteicējas transformators atbilstu sadales sistēmas transformatora jēdzienam, tad pilnīgi citādāk likumdevējs Noteikumu Nr.503 45.4.apakšpunktā un vēlāk arī tālāko noteikumu punktos būtu to definējis. Respektīvi, definējums būtu nevis, „pie viena elektrotīkla sadales sistēmas transformatora", bet vienkārši „pie viena elektroenerģijas sistēmas transformatora". Tad tas aptvertu arī pieteicējas transformatoru. Tomēr likumdevējs apzināti ir iestrādājis terminu – sadales sistēmas transformators, un sadales sistēma ir definēta tikai kā sadales tīkla sistēma.

Sadales sistēma tiek izmantota sadales funkciju realizēšanai, kas norit ar transformatoru vai sadales punktu starpniecību. Tehniski katram vēja ģeneratoram ir nepieciešams transformators, jo elektrību citādāk nav iespējams nodot kopējā tīklā. Transformators pārveido augsta sprieguma elektroenerģiju uz zemāku spriegumu, savukārt sadales punkti sadala viena sprieguma elektrību pa vairākām elektrolīnijām. Pieslēgums var būt vienam no trim veidiem: sadales punkts, pārvades sistēmas apakšstacija, transformators. Ja likumdevējs noteica, ka pieslēgumam jābūt vai nu pie sadales punkta, vai nu pārvades sistēmas apakšstacijas, un nav šaubu, ka šīs divas konkrētās vienības var piederēt tikai un vienīgi sadales tīkliem vai pārvadei, tad attiecīgi, nebūtu tiesiskas nozīmes tiesību normā iekļaut tādu definīciju kā „transformators", kas var piederēt jebkuram. Latvijā elektroenerģijas sadales funkciju veic AS „Sadales tīkls". Līdz ar to no tiesiskā regulējuma kopumā ir nepārprotami secināms, ka gan sadales punkts, gan transformators var piederēt tikai un vienīgi sadales sistēmas operatoram, kas ir AS „Sadales tīkls". Savukārt nav pamata uzskatīt, ka ražošanas iekārtu sastāvā ietilpstošais transformators ir sadales sistēmas daļa un vairāku ģenerētājvienību pieslēgums vienai 20 kV līnijai atbilst Noteikumu Nr.262 3.4.apakšpunkta nosacījumiem.

[4.10] Arī tiesai no citēto tiesību normu tvēruma nav šaubu par to, ka likumdevējs jau sākotnēji ir paredzējis vienas iekārtas pieslēgumu vienam sadales sistēmas operatora transformatoram vai sadales punktam. AS „Latvenergo" pamatoti uzsver sadales sistēmas un elektroenerģijas sistēmas (viss elektriskais tīkls valstī, tostarp sadales sistēma) jēdzienu saturisko atšķirību, un nepilnīga izpratne par to var novest pie absurda secinājuma, kā to norāda pieteicēja, ka sadales sistēmas transformators var nebūt sadales sistēmas operatora transformators. Turklāt, kā pareizi norāda AS „Latvenergo", nebūtu tiesiskas nozīmes izdalīt vairākus pieslēgumu veidus: sadales punkts, pārvades sistēmas apakšstacija, transformators. Tādā gadījumā būtu pietiekami norādīt, ka vēja elektrostacijai ir jābūt pieslēgtai pie viena elektroenerģijas sistēmas transformatora.

Tādējādi tiesa atzīst, ka prasības vēja elektrostacijas pieslēgumam ne tiesību pārdot elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros piešķiršanas brīdī, ne arī līgumu slēgšanas laikā (gan Noteikumu 262 3.4.apakšpunkta sākotnējā redakcijā, gan grozītajā, kas stājās spēkā 2012.gada 8.septembrī) nepieļāva nepieslēgšanos publiskajam transformatoram, tātad prasības bija vienādas.

[4.11] Šāds tiesas ieskats apstiprinās arī ar Noteikumu Nr.262 grozījumu anotācijā norādīto, ka atbilstoši Noteikumu Nr.262 3.4 apakšpunktam vēja stacijas tiek iedalītas divās kategorijās pēc to jaudas, lai nodalītu mazas jaudas vēja elektrostacijas (līdz 0,25 MW) no lielas jaudas vēja elektrostacijām (virs 0,25 MW), kā arī mazas jaudas stacijām, kas vairākas pieslēgtas vienam sadales sistēmas transformatoram vai vienam sadales punktam, tādējādi veidojot vēja elektrostaciju parku. Pēc AS „Latvenergo" sniegtās informācijas, līdzšinējā mazas jaudas vēja elektrostaciju pieslēgumu prakse ir parādījusi, ka vēja ražotāji Noteikumu Nr.262 3.4.apakšpunktu ir tulkojuši šauri gramatiski, proti, interpretējot, ka, ja vairāku nelielas jaudas vēja elektrostaciju pieslēgumi tiek veikti 20 kV līnijā, tad vēja elektrostacijas atbilst Noteikumu Nr.262 3.4.apakšpunktam, jo tās nav pieslēgtas ne pie sadales sistēmas transformatora, ne sadales punkta, tādā veidā pilnībā diskreditējot tiesiskā regulējuma jēgu un veidojot mazas jaudas vēja ģeneratoru parkus. Noteikumu projektā paredzēts precizēt 3.4.apakšpunktu, paredzot, ka uz noteikto elektroenerģijas iepirkumu cenu var pretendēt tikai mazas jaudas vēja ģeneratori (decentralizētā ražošana). Tādi varētu būt ir piemēroti saimniecību vai citu patēriņa centru elektroapgādei. Pēc AS „Latvenergo" rīcībā esošās informācijas šobrīd neviens ekspluatācijā esošs vēja ģenerators neatbilst Noteikumu Nr.262 3.4.apakšpunktā noteiktajām prasībām (*sk. www.mk.gov.lv/doc/2005/EMAnot_030812_ AER.1673.doc*).

Tiesai nav šaubu par to, ka tiesiskais regulējums tika precizēts, nevis mainīti elektroenerģijas pārdošanas tiesību kvalificējošie kritēriji. Tiesiskā regulējuma jēga atbalstīt decentralizēto elektroenerģijas ražošanu, nevis veidot mazas jaudas vēja ģeneratoru parkus, vērsta uz taisnīgāka un pārredzamāka elektroenerģijas cenu noteikšanas mehānisma izveidi, lai gala patērētājiem nepamatoti nesadārdzinātu nepieciešamās elektroenerģijas izmaksas. Līdz ar to tiesa nekonstatē arī minēto tiesību normu pretrunas Latvijas Republikas Satversmei.

[4.12] Savukārt tā kā lietā nav strīda par to, ka pieteicēja nebija nodrošinājusi vienas ģenerētājvienības pieslēgumu vienam sadales sistēmas operatora transformatoram, pieteicēja nav izpildījusi Ekonomikas ministrijas lēmumā par tiesību piešķiršanu iekļauto nosacījumu.

Savukārt tas nozīmē, ka pieteicēja nekvalificējas Noteikumu Nr.262 3.4.apakšpunkta prasībām, tādējādi uz pieteicēju attiecināmi 3.5.apakšpunkta nosacījumi. Turklāt tā kā tiesības pārdot no atjaunojamiem energoresursiem saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros kļūst realizējamas, ja tiek izpildīts nosacījums, pieteicējai nav tiesību paļauties uz konkrētu cenu, pirms nav izpildīts valsts nosacījums. Pieteicējas arguments, ka AS „Latvenergo" nav tiesību līgumā mainīt kvalifikācijas kritērijus, nav pamatots, jo AS „Latvenergo" nav mainījusi kritērijus, bet pirms līgumu slēgšanas pārbaudījusi administratīva akta nosacījumu ievērošanu. Turklāt tiesai arī nav pamata uzskatīt, ka AS „Latvenergo" būtu izveidojusi kādu jaunu, tiesību normās neminētu elektroenerģijas ražotāju grupu. AS „Latvenergo" pamatoti pieteicēju kvalificējusi kā atbilstīgu Noteikumu Nr.262 3.5.apakšpunktam, kas aptver tos ražotājus, kuru vēja elektrostacijas savukārt nekvalificējas kā atbilstīgas šo noteikumu 3.4.apakšpunktam.

[4.13] Atbilstoši Noteikumu Nr.262 noslēguma noteikumu 96.punktam no komersantiem, kuriem tiesības pārdot no atjaunojamiem energoresursiem saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros piešķirtas ar lēmumiem, ko ministrija izdevusi saskaņā ar Noteikumiem Nr. 503, kā arī Noteikumiem Nr.198, līdz ar šo noteikumu spēkā stāšanās dienu publiskais tirgotājs iepērk elektroenerģiju par cenām, kas noteiktas saskaņā ar šo noteikumu 37.punktā noteiktajām cenu formulām.

Kā redzams no Noteikumu Nr.262 3. un 37.punkta salīdzinājumā ar spēku zaudējušo Noteikumu Nr.503 45. un 58.punktu ir mainīta ne tikai cenas noteikšanas formula, cena tostarp tiek diferencēta atkarībā no pieslēguma veida. Vienlaikus konstatējams, ka šāda cenas diferenciācija un analoga aprēķināšanas formula (ja neskaita ar euro ieviešanu Latvijā saistītās izmaiņas) tika noteikta jau ar spēku zaudējušo Noteikumu Nr.198 21.punktu. Tas tostarp izriet no Noteikumu Nr.262 projekta anotācijas, kurā cita starpā norādīts, ka noteikumu projekts saglabā cenas noteikšanas kārtību elektroenerģijai, kas ražota, izmantojot atjaunojamos energoresursus. Vienlaikus, kā konstatējams no Noteikumu Nr.198 noslēguma jautājumu 61.punkta, arī atbilstoši Noteikumiem Nr.198 no komersantiem, kuriem tiesības pārdot no atjaunojamiem energoresursiem saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros bija piešķirtas ar lēmumiem, ko ministrija izdevusi saskaņā ar Noteikumiem Nr.503, līdz ar Noteikumu Nr.198 spēkā stāšanās dienu publiskais tirgotājs elektroenerģiju iepirka par cenām, kas noteiktas saskaņā ar šo noteikumu 21.punktā noteiktajām cenu formulām.

Tādējādi apstāklis, ka Noteikumi Nr.503 paredzēja citu cenas noteikšanas metodiku, nemaina nepārprotamo likumdevēja gribu diferencēt samaksu atkarībā no pieslēguma veida arī tad, ja tiesības pārdot elektroenerģiju piešķirtas Noteikumu Nr.503 spēkā esības laikā. Turklāt šāda cenas diferenciācija bija spēkā jau no Noteikumu Nr.198 spēkā stāšanās brīža. Tiesai arī nav pamata uzskatīt, ka mainītā kārtība nostādītu pieteicēju nelabvēlīgākā situācijā vai būtu sniegusi kādu tiesisku apsolījumu, jo, kā jau tiesa konstatēja, pieteicēja pati nav izpildījusi priekšnosacījumu augstākās maksas saņemšanai.

Līdz ar to līgumos cenas aprēķināšanai pamatoti iekļauta atsauce uz Noteikumu Nr.262 37.3. un 37.4.apakšpunktu, jo pieteicējas vēja elektrostacija atbilst minēto noteikumu 3.5. apakšpunktam, nevis 3.4.apakšpunktam.

[4.14] Pieteicēja arī iebilst, ka AS „Latvenergo" neievēro Noteikumu Nr.262 97.punktu, kas noteic, ka komersantiem, kas saņēmuši elektroenerģijas obligātā iepirkuma tiesības saskaņā ar Noteikumiem Nr.503 un Noteikumiem Nr.198, jāpilda prasības, kas noteiktas tajos Ministru kabineta noteikumos, uz kuriem pamatojoties tiem piešķirtas tiesības pārdot no atjaunojamiem energoresursiem saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros.

Tiesas ieskatā, minētajam pieteicējas argumentam par noteikumu 97.punkta nepiemērošanu lietā nav nozīmes, jo, kā jau tiesa atzina, tiesiskais regulējums attiecībā uz elektrostacijas kvalifikāciju atkarībā no pieslēguma veida nav mainījies, savukārt prasības par cenas noteikšanu ir noteiktas Noteikumu Nr.262 96.punktā, par kura attiecināmību uz lietas faktiskajiem apstākļiem tiesa jau ir izteikusies šajā spriedumā.

[4.15] Pieteicēja uzsver, ka attiecībā uz W.e.s. grupas saistītajiem uzņēmumiem pēc šo noteikumu spēkā stāšanās nekādas izmaiņas netika veiktas un tika saņemta augstākā cena, kaut gan pieslēguma izveide bija identiska gan saistītajiem uzņēmumiem, gan vēlāk nodibinātajai pieteicējai. Pieteicēja varēja paļauties, ka identiskos faktiskos apstākļos ir piemērojami tādi paši cenas aprēķināšanas noteikumi.

Tiesas ieskatā, apstāklis, ka pieteicējas saistītie komersanti iepriekš ieguva tiesības saņemt maksu par elektroenerģijas pieslēgumu neatkarīgi no tā, ka tie nebija izpildījuši tiesību normā noteikto nosacījumu pieslēguma veidam, nevar radīt pieteicējai tiesisko paļāvību. Atbilstoši stabilai judikatūrai prettiesiska situācija nerada personai tiesisko paļāvību. Šāds pats tiesas ieskats attiecināms uz pieteicējas iesniegto saraksti starp Ekonomikas ministriju un SIA „ETB".

Turklāt tiesai nav šaubu par to, ka pieteicēja apzinājās, ka Ekonomikas ministrijai sniedz nepatiesu informāciju, ka elektrostacija tiks pieslēgta sadales sistēmas transformatoram, jo, kā redzams gan no pieteikuma elektrostacijas pieslēgumam AS „Sadales tīkls" sistēmai, gan tehniskajiem noteikumiem un izstrādātā tehniskā projekta, pati pieteicēja ir rosinājusi elektroenerģijas iekārtas ieviešanu kā pieslēguma vietu norādot elektrostacijas nepastarpinātu pieslēgšanu 20 kV tīklam. Tātad pieteicēja pati pieprasīja tādu tehnisko noteikumu izsniegšanu, kas neatbilst Ekonomikas ministrijas noteiktajam nosacījumam. Savukārt tā ir pieteicējas, nevis AS „Sadales tīkls", kuras funkcijas aprobežojas ar pieslēguma tehnisko iespēju izvērtēšanu, atbildība par noteiktā nosacījuma izpildi.

[4.16] Pieteicēja norāda, ka tai nepamatoti noteikts fiksēto tirdzniecības intervālu grafiku iesniegšanas jeb balansēšanas pienākums.

Noteikumu Nr.262 55.2.apakšpunkts (*redakcijā, kas bija spēkā līdz 2012.gada 8.septembrim*) noteica, ka elektroenerģijas ražotāji, kas ieguvuši tiesības pārdot saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros, pārdod saražoto elektroenerģiju publiskajam tirgotājam pēc fiksētiem tirdzniecības intervālu grafikiem, ja elektroenerģija saražota vēja elektrostacijā, kura minēta šo noteikumu 3.5.apakšpunktā.

Ar grozījumiem, kas stājās spēkā 2012.gada 8.septembrī, minētā tiesību norma tika grozīta un izteikta šādā redakcijā, paredzot, ka elektroenerģijas ražotāji, kas ieguvuši tiesības pārdot saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros, pārdod saražoto elektroenerģiju publiskajam tirgotājam pēc fiksētiem tirdzniecības intervālu grafikiem, ja elektroenerģija saražota vēja elektrostacijā, kura minēta šo noteikumu 3.5.apakšpunktā. Fiksēto tirdzniecības intervālu grafiku saskaņošanas kārtību elektroenerģijas ražotājs un publiskais tirgotājs atrunā līgumā saskaņā ar Tīkla kodeksa prasībām. Elektroenerģijas ražotājs galīgo dienas tirdzniecības intervālu grafiku saskaņo ar publisko tirgotāju vismaz vienu darbdienu pirms tirdzniecības uzsākšanas. Elektroenerģijas ražotājs var mainīt iepriekš saskaņoto fiksēto tirdzniecības intervālu grafiku, saskaņojot to ar publisko tirgotāju vismaz divas stundas pirms tirdzniecības intervāla sākuma. Iepērkot elektroenerģiju atbilstoši fiksētiem tirdzniecības intervālu grafikiem, publiskais tirgotājs iepērk no elektroenerģijas ražotāja elektroenerģiju, kas nodota tīklā un pārsniedz grafikā noteikto, par šo noteikumu 37.punktā minēto cenu, kas reizināta ar koeficientu 0,8, kā arī pārdod elektroenerģijas ražotājam trūkstošo elektroenerģiju par šo noteikumu 37.punktā minēto cenu, kas reizināta ar koeficientu 1,2.

Tā kā tiesa atzina, ka pieteicējas elektrostacija atbilst noteikumu 3.5.apakšpunktam, tai ir pienākums pārdot elektroenerģiju, ievērojot tā saucamo balansēšanas pienākumu. Tādējādi secināms, ka abos līgumos ietvertais 2.4.punkts, kas noteic kārtību, kā tiek iesniegti un saskaņoti tirdzniecības grafiki, ir iekļauts atbilstoši tiesību normā noteiktajam.

[4.17] Ņemot vērā spriedumā izvērtētos tiesiskos un faktiskos apstākļus un tiesas secinājumus, atzīstams, ka AS „Latvenergo" pamatoti līgumu 2.1.punktā noteikusi, ka elektroenerģija no pieteicējas tiks iepirkta par cenu, kas aprēķināta atbilstoši Noteikumu Nr.262 37.3. un 37.4.apakšpunkta nosacījumiem, tāpat līgumos pamatoti iekļauts fiksēto tirdzniecības intervālu grafiku iesniegšanas pienākums (balansēšanas pienākums). Tiesa nekonstatē tiesiskās paļāvības un vienlīdzības principa neievērošanu.

Līdz ar to pieteikums kā nepamatots daļā par līgumu atcelšanu daļā un pienākuma uzlikšanu noslēgt līgumus atceltajā daļā, piemērojot citas tiesību normas, ir noraidāms.

[4.18] Pieteicēja lūdz uzlikt par pienākumu publiskajam tirgotājam obligātā iepirkuma ietvaros izmaksāt pieteicējai starpību starp saņemto pārdošanas cenu un cenu, kas nosakāma atbilstoši Noteikumu Nr.262 37.1.apakšpunktam.

Administratīvā procesa likuma 92.pants paredz, ka ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai personīgo kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību.

Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 7.pants noteic, ka mantiskais zaudējums šā likuma izpratnē ir katrs mantiski novērtējams pamatums, kas cietušajam radies iestādes prettiesiska administratīvā akta vai prettiesiskas faktiskās rīcības dēļ.

No minētā tiesiskā regulējuma secināms, ka personai ir tiesības uz mantisko zaudējumu tikai tad, ja zaudējums nodarīts ar iestādes prettiesisku lēmumu vai faktisko rīcību.

Administratīvā procesa likuma 3.panta trešā daļa noteic, ka šā likuma noteikumi, kas attiecas uz administratīvo aktu, ir attiecināmi arī uz publisko tiesību līgumu tiktāl, ciktāl tas nav pretrunā ar šo administratīvā procesa institūta būtību vai ciktāl citas tiesību normas nenosaka citādi.

Tā kā atlīdzinājuma tiesiskais regulējums attiecas arī uz publisko tiesību līgumu, lai būtu pamats lemt par mantiskajiem zaudējumiem, ir jākonstatē līgumu prettiesiskums. Tiesa līgumu prettiesiskumu to pārsūdzētajā daļā nav konstatējusi, līdz ar to atzīstams, ka nav pamata mantiskā zaudējuma atlīdzināšanai, un pieteikumā ietvertais prasījums šajā daļā ir noraidāms.

[4.19] Tiesa procesuālās ekonomijas nolūkā spriedumā detalizēti neatspoguļo novērtējumu visiem pieteicējas norādītajiem apsvērumiem, jo tie nemaina tiesas viedokli par to, ka pieteikums ir noraidāms.

[5] Par Administratīvās rajona tiesas 2014.gada 17.jūnija spriedumu pieteicēja iesniedza apelācijas sūdzību.

Apelācijas sūdzība pamatota ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[5.1] Pirmās instances tiesa nepamatoti nav novērtējusi lēmumu par elektroenerģijas obligātā iepirkuma tiesību piešķiršanu pieteicējai tiesisko nozīmi un to radītās tiesiskās sekas. Tiesa nepamatoti nav novērtējusi tiesisko paļāvību, ko šie administratīvie akti ir radījuši pieteicējai.

Pieteicēja faktiski ir kvalificējusies noteiktam atbalstam ar nosacījumiem (elektroenerģijas obligātā iepirkuma veidā), uz kura ilgtermiņa saņemšanu tai ir radusies tiesiskā paļāvība.

Tiesa nav analizējusi pieteicējas argumentus, ka pieteicējas tiesisko paļāvību radīja valsts rīcība vairākos secīgos posmos ilgtermiņā.

Ekonomikas ministrija, pieņemot lēmumus par obligātā iepirkuma tiesību piešķiršanu pieteicējai, pēc būtības piešķīra pieteicējai elektroenerģijas obligātā iepirkuma tiesības atbilstoši Noteikumu Nr.503 45.4.apakšpunktam un Noteikumu Nr.198 5.4.apakšpunktam.

Publiskajam tirgotājam ir pienākums ievērot to pieteicējas kvalifikāciju, kas ir norādīta Ekonomikas ministrijas izdotajos administratīvajos aktos.

Ne Ekonomikas ministrijai, ne AS „Latvenergo" kā publiskajam tirgotājam nebija tiesību attiecībā uz pieteicējas vēja elektrostaciju, kurai elektroenerģijas obligātā iepirkuma tiesības piešķirtas atbilstoši Noteikumu Nr.503 45.4.apakšpunktam un Noteikumu Nr.198 5.4.apakšpunktam, izvirzīt jaunas prasības attiecībā uz tās pieslēguma veidu atbilstoši kvalifikācijas kritērijiem, kas noteikti Noteikumos Nr.262.

Pieteicējas tiesiskā paļāvība uz valsts rīcību vairākos secīgos posmos ilgstošā laika periodā ir aizsardzības vērta.

[5.2] Pirmās instances tiesa nav vērtējusi Noteikumu Nr.262 3.4.apakšpunkta 2012.gadā likumdevēja veikto grozījumu ietekmi uz pieteicējas jau iegūtajām subjektīvajām tiesībām.

Pieteicējas kvalifikācija elektroenerģijas iepirkuma tiesību iegūšanai nav veicama saskaņā ar Noteikumiem Nr.262 un šis jautājums ir apspriežams atbilstoši Noteikumiem Nr.503 un Noteikumiem Nr.198, jo Noteikumi Nr.262 ir piemērojami tiem komersantiem, kas vēlas kvalificēties elektroenerģijas obligātā iepirkuma tiesībām šobrīd.

[5.3] Pieteicējas vēja elektrostacijas katra ir pievienota vienam transformatoram, kas pats par sevi pilda sadales sistēmas funkciju un kas nodrošina vēja elektrostacijā saražotās elektroenerģijas pārveidi un nodošanu tālāk sadales sistēmā. Turklāt pieteicējas vēja elektrostacija ir vienīgā elektroenerģiju ģenerējošā vienība, kas pieslēgta konkrētajam transformatoram.

Līdz ar to pieteicējas vēja elektrostacijas pieslēgums atbilst arī formālajiem kritērijiem, proti, Noteikumu Nr.262 3.4.apakšpunktā noteiktajam (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2012.gada 8.septembrim), ka pie viena elektroenerģijas sadales sistēmas transformatora nav pieslēgta vairāk par vienu ģenerētājvienību.

[5.4] Cenu formulas tiek piemērotas atbilstoši jaunajiem noteikumiem, savukārt prasības komersantam nosakāmas atbilstoši noteikumiem, kuri bija spēkā elektroenerģijas obligātā iepirkuma tiesību piešķiršanas brīdī. Tā kā balansēšanas pienākums nav cenu formula, tad ar pieteicēju noslēgtajā publisko tiesību līgumā par elektroenerģijas iepirkumu nepamatoti ietverta atsauce uz Noteikumu Nr.262 regulējumu par balansēšanas pienākumu.

Pieteicējai nebija pienākuma un līgumā par elektroenerģijas obligāto iepirkumu pieteicējai ir nepamatoti noteikts pienākums iesniegt fiksēto tirdzniecības intervālu grafiku (balansēšanas pienākums).

[5.5] Tiesa nav ņēmusi vērā, ka publisko tiesību līguma izpilde un zaudējumu atlīdzinājums ir divi atšķirīgi tiesību institūti ar būtiski atšķirīgiem piemērošanas priekšnoteikumiem.

Pieteicēja jau pirmās instances tiesā uzsvēra, ka tā lūdz uzlikt pienākumu AS „Latvenergo" izmaksāt pieteicējai starpību starp saņemto elektroenerģijas pārdošanas cenu un pārdošanas cenu, kas nosakāma atbilstoši Noteikumu Nr.262 37.1.apakšpunktam, izpildot līgumu par elektroenerģijas obligāto iepirkumu, nevis zaudējumus Administratīvā procesa likuma 92.panta izpratnē.

Attiecībā uz minēto starpību izmaksu nav attiecināmi zaudējumu atlīdzinājuma priekšnoteikumi.

[6] Paskaidrojumos par pieteicējas apelācijas sūdzību Ekonomikas ministrija, AS „Latvenergo" un AS „Enerģijas publiskais tirgotājs" norāda, ka apelācijas sūdzība nav pamatota un pieteikums ir noraidāms. Savukārt līgumi ir tiesiski un pamatoti, iestādes ir pareizi pildījušas tiesību aktu noteikumus.

[7] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvis apelācijas sūdzību uzturēja. Ekonomikas ministrijas, AS „Latvenergo" un AS „Enerģijas publiskais tirgotājs" pārstāvji apelācijas sūdzību neatzina.

Motīvu daļa

[8] Noklausījusies pieteicējas pārstāvja un atbildētāju pārstāvju paskaidrojumus, pārbaudījusi lietas materiālus un izvērtējusi lietā esošos pierādījumus, apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzība nav pamatota un pieteikums ir noraidāms.

[9] Ar 2013.gada 6.novembra grozījumiem Elektroenerģijas tirgus likumā noteikts, ka no 2014.gada 1.aprīļa publiskā tirgotāja pienākumus pilda komersanta, kuram 2014.gada 31.martā ir spēkā esoša elektroenerģijas tirdzniecības licence, meitas sabiedrība, kas reģistrēta elektroenerģijas tirgotāju reģistrā (*sk. Pārejas noteikumu 36.punktu*).

Pamatojoties uz minētajā normā noteikto, ar 2014.gada 1.aprīli AS „Latvenergo" pārtrauca pildīt publiskā tirgotāja pienākumu iepirkt obligātā iepirkuma ietvaros saražoto elektroenerģiju un šo funkciju turpināja veikt AS „Enerģijas publiskais tirgotājs", kas lietā pieaicināta kā otra iestāde atbildētājas pusē.

Līgumos noteikto saistību pārņemšanu AS „Enerģijas publiskais tirgotājs" noformēja, 2014.gada 30.maijā noslēdzot jaunus līgumus ar pieteicēju par elektroenerģijas iepirkumu (turpmāk – 2014.gada 30.maija līgumi). Nosacījumi, pret kuriem iebilst pieteicēja, visos līgumos ir identiski, proti, pieteicēja iebilst pret šo līgumu 2.1.punktā paredzēto, ka elektroenerģijas iepirkumam piemērojami nosacījumi un cena atbilstoši Noteikumu Nr.262 37.3. un 37.4.apakšpunktam, kā arī pret minēto līgumu 2.nodaļā paredzēto fiksēto tirdzniecības intervālu grafiku iesniegšanas pienākumu (balansēšanas pienākumu).

Apgabaltiesā pieteicēja iesniegusi pieteikuma precizējumu, attiecinot savus prasījumus gan uz līgumiem, gan uz 2014.gada 30.maija līgumiem.

[10] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 184.panta pirmās daļas 4.punktam administratīvajā tiesā var iesniegt pieteikumu par publisko tiesību līguma atbilstību tiesību normām, tā spēkā esamību, noslēgšanu vai izpildes pareizību. Sprieduma saturu lietās par publisko tiesību līgumu nosaka Administratīvā procesa likuma 256.^{1}pants.

No lietas materiāliem un dalībnieku tiesas sēdēs sniegtajiem paskaidrojumiem apgabaltiesa konstatē, ka lietā pastāv strīds par līgumu un 2014.gada 30.maija līgumu 2.1.punkta un 2.nodaļas tiesiskumu (atbilstību tiesību normām).

Ievērojot minēto, apgabaltiesa atbilstoši Administratīvā procesa likuma 184.panta pirmās daļas 4.punktam un 256.^{1}pantam secina, ka pieteikuma priekšmets izskatāmajā lietā ir publisko tiesību līguma (tā atsevišķu punktu) atbilstības tiesību normām pārbaude.

Pieteicēja lūdz arī izmaksāt starpību starp saņemto elektroenerģijas pārdošanas cenu un cenu, kas, pieteicējasprāt, ir nosakāma atbilstoši Noteikumu Nr.262 37.1. un 37.2.apakšpunktam.

Administratīvā procesa likuma 256.^{1}panta piektajā daļā noteikts, ka gadījumā, ja tiesa atzīst pieteicēja tiesības uz atlīdzinājumu, tā spriedumā uzdod izmaksāt pieteicējam atlīdzinājumu un nosaka tā apmēru.

Līdz ar to apgabaltiesa atzīst, ka pieteicējas prasījums izmaksāt starpību starp saņemto elektroenerģijas pārdošanas cenu un cenu atbilstoši Noteikumu Nr.262 37.1.apakšpunktam ir vērtējams kā atlīdzinājuma prasījums.

Ievērojot minēto, pieteicējas apelācijas sūdzības arguments, ka pirmās instances tiesa šo prasījumu nepareizi kvalificējusi kā atlīdzinājuma prasījumu, nav pamatots.

[11] Pirmās instances tiesa atzina, ka AS „Latvenergo" pamatoti līgumu 2.1.punktā noteikusi, ka elektroenerģija no pieteicējas tiks iepirkta par cenu, kas aprēķināta atbilstoši Noteikumu Nr.262 37.3. un 37.4.apakšpunkta nosacījumiem, tāpat līgumos pamatoti iekļauts fiksēto tirdzniecības intervālu grafiku iesniegšanas pienākums (balansēšanas pienākums). Tiesa nekonstatēja tiesiskās paļāvības un vienlīdzības principa neievērošanu. Tiesa atzina, ka nav pamata mantiskā zaudējuma atlīdzināšanai.

Administratīvā apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturto daļu pievienojas Administratīvās rajona tiesas spriedumā ietvertajai motivācijai, atzīstot to par pareizu un pilnībā pietiekamu. Saskaņā ar minēto normu, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šādā gadījumā šā likuma 251.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Ievērojot minēto, apgabaltiesa nonāk pie tāda paša secinājuma kā pirmās instances tiesa, ka pieteikums ir noraidāms. Tiesas secinājumi ir vienlīdz attiecināmi arī uz 2014.gada 30.maija līgumiem, jo lietas faktiskie un tiesiskie apstākļi, pierādījumi, kā arī procesa dalībnieku argumenti ir identiski attiecībā uz visiem līgumiem.

Par pieteicējas apelācijas sūdzības argumentiem apgabaltiesa norāda turpmāk minēto.

[12] Pieteicējas ieskatā, ir pieļauts tiesiskās paļāvības pārkāpums izskatāmajā lietā. Šāds viedoklis nav pamatots.

Apgabaltiesa piekrīt pieteicējai, ka atbilstoši administratīvo tiesu praksei, lai noskaidrotu, vai personai ir izveidojusies tiesiskā paļāvība un vai tā ir aizsargājama, jāatbild uz trīs jautājumiem: 1) vai bija kaut kas, uz ko varēja paļauties (skaidrs iestādes izteikums); 2) vai attiecīgā persona tiešām uz to paļāvās; 3) vai attiecīgā personas paļāvība ir aizsardzības vērta (*sk., piemēram, Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta (turpmāk – Augstākā tiesa) 2007.gada 7.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-238/2007 13.1.punktu*).

Apgabaltiesa, pretēji pieteicējas viedoklim, izskatāmajā lietā nekonstatē skaidru iestādes izteikumu jeb apsolījumu pieteicējai elektroenerģiju iegādāties par augstāko cenu.

Ar Ekonomikas ministrijas 2009.gada 24.marta lēmumu Nr.1-6.1-149 un 15.jūlija lēmumu Nr.1-6.1-686 pieteicējai ir piešķirtas tiesības pārdot pieteicējas vēja elektrostacijā saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros.

Minēto lēmumu pieņemšanas laikā spēkā bija Noteikumi Nr.198. Atbilstoši Noteikumu Nr.198 1.2.apakšpunktam šie noteikumi noteic kritērijus, saskaņā ar kuriem ražotājs, kas elektroenerģiju ražo, izmantojot atjaunojamos energoresursus, var iegūt tiesības pārdot saražoto elektroenerģiju obligāti iepērkamā elektroenerģijas apjoma veidā. Saskaņā ar šo noteikumu 1.6.apakšpunktu šie noteikumi paredz arī no atjaunojamiem energoresursiem saražotās elektroenerģijas cenas noteikšanas kārtību.

Noteikumu Nr.198 5.punkts noteic, ka kvalificēties tiesību iegūšanai pārdot no atjaunojamiem energoresursiem saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros var komersanti, kuri elektroenerģiju ražo vai plāno ražot no atjaunojamiem energoresursiem elektrostacijā Latvijas Republikas teritorijā, izmantojot vēja elektrostacijas, ja to uzstādītā elektriskā jauda nepārsniedz 0,25 MW un ja pie viena elektroenerģijas sadales sistēmas transformatoru vai sadales punkta nav pieslēgta vairāk par vienu ģenerētājvienību (5.4.apakšpunkts) vai vēja elektrostacijas, kas nav minētas šo noteikumu 5.4.apakšpunktā (5.5.apakšpunkts).

Kārtība, kādā nosakāma cena elektroenerģijai, kas ražota, izmantojot atjaunojamos energoresursus, paredzēta Noteikumu Nr.198 III nodaļā. Pārdošanas cenu elektroenerģijas apjomam komersantiem, ko tie ir tiesīgi pārdot obligātā iepirkuma ietvaros saskaņā ar šo noteikumu 5.4.apakšpunktu, noteic šo noteikumu 21.1.apakšpunkts, savukārt tiem komersantiem, kas attiecīgās tiesības ir ieguvuši saskaņā ar Noteikumu Nr.198 5.5.apakšpunktu, pārdošanas cenu nosaka atbilstoši šo noteikumu 21.2.apakšpunktam.

No minētā tiesiskā regulējuma izriet, ka kvalificēties tiesību iegūšanai pārdot no atjaunojamiem energoresursiem saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros varēja Noteikumos Nr.198 paredzētie komersanti (mazās vēja elektrostacijas un lielās vēja elektrostacijas), izpildot šajos noteikumos paredzētās prasības, tostarp iesniedzot nepieciešamos dokumentus (8., 9.punkts). Vienlaikus Noteikumi Nr.198 paredz dažādas no atjaunojamajiem energoresursiem saražotās elektroenerģijas pārdošanas cenas. Ja komersants attiecīgās tiesības iegūst saskaņā ar Noteikumu Nr.198 5.4.apakšpunktu, tad elektroenerģijas pārdošanas cena ir augstāka, savukārt, ja šādas tiesības ir iegūtas saskaņā ar šo noteikumu 5.5.apakšpunktu, tad pārdošanas cena ir zemāka.

Ievērojot minēto, apgabaltiesa secina, ka tas vien, ka komersantam tiek piešķirtas tiesības pārdot obligātā iepirkuma ietvaros elektroenerģiju, kas saražota, izmantojot atjaunojamos energoresursus, pats par sevi nenozīmē, ka komersantam automātiski tiek piešķirtas arī tiesības pretendēt uz augstāko pārdošanas cenu, jo obligātā iepirkuma ietvaros, kā secināts iepriekš, tiek pārdota gan tāda elektroenerģija, ko valsts iepērk par augstāku cenu (Noteikumu Nr.198 21.1.apakšpunkts), gan arī tāda elektroenerģija, ko valsts iepērk par zemāku cenu (Noteikumu Nr.198 21.2.apakšpunkts). Līdz ar to, lai arī pieteicējai ir piešķirtas tiesības pārdot elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros, tas nenozīmē, ka tai tika garantētas arī tiesības uz augstāko elektroenerģijas pārdošanas cenu.

Šāds secinājums izriet arī no iestādes lēmumu satura, jo tajos Ekonomikas ministrija nav atsaukusies nedz uz Noteikumu Nr.198 5.4.apakšpunktu, nedz uz 5.5.apakšpunktu. Līdz ar to iestāde, pieņemot 2009.gada 24.marta un 15.jūlija lēmumus, pieteicēju nav kvalificējusi kādam no minētajās tiesību normās ietvertajiem kritērijiem. Turklāt, ar šiem lēmumiem noteikts, ka pieteicējai 36 mēnešu laikā no šā lēmumu izsniegšanas (pieņemšanas) dienas ir jāuzsāk elektroenerģijas ražošana un pārdošana publiskajam tirgotājam. Minētais nozīmē, ka lēmumu pieņemšanas brīdī Ekonomikas ministrija nemaz nevarēja konstatēt, kāda veida pieslēgumu pieteicēja izveidos, jo būvdarbi attiecīgo lēmumu pieņemšanas brīdī vēl nebija uzsākti.

Projekta realizācijas gaitā pieslēguma izveide (pieslēguma veids) bija atkarīga tikai no pašas pieteicējas, savukārt tieši izveidotais pieslēguma veids nosaka cenas piemērošanas modeli, proti, to, kādu iepirkuma cenu pieteicēja var saņemt.

Pieteicējas elektrostacijas atbilstoši pašas iesniegtajiem pieteikumiem un AS „Sadales tīkls" izsniegtajiem tehniskajiem noteikumiem ir nepastarpināti pieslēgtas pie 20 kV līnijas. Šāds pieslēguma veids neatbilst Noteikumu Nr.262 3.4.apakšpunktā noteiktajiem kritērijiem, lai elektroenerģijas pārdošanas cena tiktu aprēķināta, izmantojot šo noteikumu 37.1. un 37.2.noteiktās formulas. Tā kā pieteicējas iesniegums tiesību iegūšanai vēja elektrostacijā /Nosaukums B/ saražotās elektroenerģijas pārdošanai obligātā iepirkuma ietvaros Ekonomikas ministrijā saņemts 2009.gada 3.februārī, kad spēkā bija Noteikumi Nr.503 (*zaudējuši spēku 2009.gada 14.martā*), papildus norādāms, ka pieteicējas izveidotais pieslēgums neatbilst arī šo noteikumu 45.4.apakšpunkta nosacījumiem (noteica, ka kvalificēties tiesību saņemšanai pārdot no atjaunojamiem energoresursiem saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros var komersanti, kuri elektroenerģiju plāno ražot, izmantojot vēja enerģijas iekārtas, ja to uzstādītā elektriskā jauda nepārsniedz 0,25 MW un ja pie viena elektroenerģijas sadales sistēmas transformatoru vai sadales punkta vai elektroenerģijas pārvades sistēmas apakšstacijas nav pieslēgta vairāk kā viena iekārta). Arī šo noteikumu 45.4.apakšpunkta jēga ir nodalīt mazas jaudas vēja elektrostacijas (līdz 0,25 MW) no lielas jaudas vēja elektrostacijām (virs 0,25 MW) un mazas jaudas vēja elektrostacijām, kas vairākas pieslēgtas vienam sadales sistēmas transformatoram vai vienam sadales punktam, tādējādi veidojot vēja elektrostaciju parku. Prasība, ka pie viena elektroenerģijas sadales sistēmas transformatoru vai sadales punkta,

vai elektroenerģijas pārvades sistēmas apakšstacijas nedrīkst būt pieslēgta vairāk kā viena vēja enerģijas iekārta, ir skaidri ietverta Ekonomikas ministrijas 2009.gada 24.marta lēmumā.

Ievērojot minēto, apgabaltiesa nekonstatē, ka Ekonomikas ministrija 2009.gada 24.marta lēmumā un 2009.gada 15.jūlija lēmumā būtu devusi pieteicējai skaidru apsolījumu elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros iepirkt par augstāko cenu, kas ir arī pašsaprotami, jo lēmumi par obligātā iepirkuma tiesību piešķiršanu vēl negarantē attiecīgā projekta pabeigšanu (tiesības ieguvušais komersants tik pat labi projekta realizāciju var arī neuzsākt), un konkrēts saimnieciskās darbības modelis, izvēloties attiecīgo pieslēguma veidu, daudzumu, jaudu u.tml. tehniskos parametrus, ir atkarīgs no pieteicējas rīcības, tai īstenojot attiecīgo projektu, nevis no Ekonomikas ministrijas rīcības.

[13] Pieteicēja norāda, ka no AS „Sadales tīkls" tā saņēma tehniskos noteikumus, kuros noteikta pieslēguma vieta un nosacījumi. Pieteicējas vēja elektrostaciju, tostarp pieslēguma veida, atbilstību izsniegtajiem tehniskajiem noteikumiem AS „Sadales tīkls" pārbaudīja, pieņemot pieteicējas vēja elektrostacijas ekspluatācijā. Līdz ar to pieteicējai nebija pamata šaubīties par vēja elektrostaciju atbilstību Noteikumu Nr.503 45.4. un Noteikumu Nr.198 5.4.apakšpunkta prasībām. Šāds viedoklis nav pamatots.

Pieteicēja 2009.gada 11.februārī un 2009.gada 17.aprīlī iesniegusi AS „Sadales tīkls" pieteikumus elektrostacijas pieslēgumam AS „Sadales tīkls" sistēmai (*lietas 100.-101. un 102.-103.lapa*). Pieteikuma 4.punktā kā pieslēguma vieta norādīta elektrostaciju nepastarpināta pieslēgšana 20 kV tīklam. Tātad pati pieteicēja kā pieslēguma vietu bija lūgusi noteikt elektrostaciju nepastarpinātu pieslēgšanu 20 kV tīklam, līdz ar to AS „Sadales tīkls" attiecīgi 2009.gada 24.martā un 2009.gada 17.septembrī apstiprināja tehniskos noteikumus, kā pieslēguma vietu elektrotīkliem norādot jau esošo 20 kV gaisvadu elektrolīniju (*lietas 104.-105. un 107.-109.lapa*).

Jāņem vērā, ka AS „Sadales tīkls" kompetence ir izvērtēt pieslēguma tehniskās iespējas, ievērojot pieteicējas lūgumu par pieslēguma veidu. No AS „Sadales tīkls" tehniskajiem noteikumiem neizriet, ka AS „Sadales tīkls" vērtētu attiecīgā pieslēguma kvalificēšanos kādai no normatīvajos aktos noteiktajām prasībām, tostarp pieteicējas kvalificēšanos Noteikumu Nr.198 5.4. vai 5.5.apakšpunktam. Apgabaltiesa arī nekonstatē, ka normatīvajos aktos AS „Sadales tīkls" būtu noteikts šāds pienākums, proti, pienākums vērtēt, kādām normatīvo aktu prasībām atbilst komersants, kuram tiek izsniegti būvniecībai nepieciešamie tehniskie noteikumi, lai secīgi noskaidrotu, uz kādu iepirkuma cenu – augstāko vai zemāko – komersants pretendē un var pretendēt. Tā kā AS „Sadales tīkls" kompetencē nav lemt par tiesību pārdot enerģiju obligātā iepirkuma ietvaros piešķiršanu, AS „Sadales tīkls" kompetencē nav arī pieslēguma juridiskais novērtējums. Līdz ar to pieteicējai nav nekāda pamata AS „Sadales tīkls" veiktajām darbībām piešķirt iestādes apsolījuma nozīmi tiesiskās paļāvības principa kontekstā.

[14] Pieteicējas argumentam, ka tiesiskās paļāvības principa pārkāpumu attiecībā pret pieteicēju pierāda ministrijas un SIA „ETB" sarakste, izskatāmajā lietā nav nozīmes, jo apsolījums, kas izteikts cita administratīvā procesa ietvaros, turklāt citam adresātam (kā tas ir izskatāmajā gadījumā), nevar radīt tiesiski aizsargājamu paļāvību (*sal. sk., piemēram, Augstākās tiesas 2015.gada 16.marta lēmuma lietā Nr.SKA-218/2015 7.punktu*). Tādējādi arī tad, ja iestāde SIA „ETB" ir izteikusi kādu skaidru un konkrētu apsolījumu, tas nedod pamatu pieteicējai uzskatīt, ka arī pieteicējai šāds apsolījums ir izteikts.

Pieteicējas tiesiskās paļāvības kontekstā nav nozīmes arī AS „Latvenergo" 2012.gada 23.marta vēstulēm, kas adresētas SIA „ETB". Šajās vēstulēs norādīts, ka SIA „ETB" vēja elektrostacijas neatbilst Noteikumu Nr.262 3.4.apakšpunkta prasībām, bet faktiski atbilst šo noteikumu 3.5.apakšpunkta prasībām, līdz ar to iepirkumos no 2012.gada 1.aprīļa tiks piemērotas Noteikumu Nr.262 37.3. un 37.4.apakšpunktā noteiktās cenu aprēķina formulas un fiksēto tirdzniecības intervālu grafiku iesniegšanas pienākumu. Tādējādi AS „Latvenergo" ir konstatējusi, ka kļūdaini tiek aprēķināta elektroenerģijas cena un SIA „ETB" saņem lielāku maksu par elektroenerģiju nekā tai saskaņā ar tiesību normām pienākas.

Iestāde, konstatējot prettiesiskas situācijas pastāvēšanu vai neatbilstošu tiesību normu interpretāciju, var un tai vajag mainīt savu ierasto praksi, līdz ar to arī AS „Latvenergo" vēstules SIA „ETB" nekādā veidā nepierāda tiesiskās paļāvības principa pārkāpumu attiecībā pret pieteicēju.

[15] Apgabaltiesa nepiekrīt pieteicējas viedoklim, ka Noteikumu Nr.503 45.4.apakšpunkts un Noteikumu Nr.262 3.4.apakšpunkts (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2012.gada 8.septembrim) aptver jebkuru sadales sistēmas transformatoru, nevis tikai sadales sistēmas operatora transformatoru.

Apgabaltiesa uzskata, ka elektrostacijas pieslēgums tikai ražotājam piederošam transformatoram neatbilst šajās tiesību normās noteiktajam, jo arī „elektroenerģijas sadales sistēmas transformators" apzīmē tikai sadales sistēmas operatoram, nevis ražotājam piederošos transformatorus, kas izriet no turpmāk minētā.

Saskaņā ar Enerģētikas likuma 1.pantā sniegto terminu skaidrojumu sadales sistēma ir enerģijas sadales tīkls ar visiem sadales funkciju veikšanai nepieciešamajiem energoapgādes komersanta objektiem, kurus izmanto enerģijas transportēšanai un sadalei.

Elektroenerģijas tirgus likuma 4.panta pirmā daļa noteic, ka elektroenerģijas sistēmu veido elektroenerģijas ražošanas iekārtas, pārvades un sadales sistēmas un elektroenerģijas patēriņa iekārtas, kas ir savstarpēji savienotas un nepieciešamas elektroenerģijas transportēšanai no ražotāja līdz lietotājam. Šā likuma 17.panta pirmā daļā noteic, ka sadales sistēma ietver vidēja un zema sprieguma sadales tīklus un iekārtas, kuras izmanto elektroenerģijas piegādē lietotājiem un kurās spriegums ir zemāks par 110 kilovoltiem.

No minētā izriet, ka „elektroenerģijas sistēma" ir plašāks jēdziens, kas iekļauj sevī arī „sadales sistēmu". „Sadales sistēma" apzīmē tikai to iekārtu kopumu, kuras tiek izmantots elektroenerģijas piegādē.

Saskaņā ar Elektroenerģijas tirgus likuma 1.panta otrās daļas 5.punktu elektroenerģijas sadale ir elektroenerģijas transportēšana, kas neietver elektroenerģijas tirdzniecību, vidēja un zema sprieguma sadales sistēmā, lai to piegādātu elektroenerģijas lietotājiem. Šā likuma 6.panta pirmā daļa noteic, ka elektroenerģijas sistēmas operators ir sabiedrisko pakalpojumu sniedzējs, un tā darbība tiek regulēta saskaņā ar šo likumu un likumu „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem". Elektroenerģijas tirgus likuma 9.pants regulē sistēmas darbību, tostarp elektroenerģijas sistēmas operatora tiesības, saistības un atbildību. Savukārt saskaņā ar 17.panta pirmo daļu sadales sistēma ietver vidēja un zema sprieguma sadales tīklus un iekārtas, kuras izmanto elektroenerģijas piegādē lietotājiem un kurās spriegums ir zemāks par 110 kilovoltiem.

Ievērojot Enerģētikas likuma 1.panta 30.punktā, Enerģētikas tirgus likuma 1.panta otrās daļas 5.punktā, 6.pantā, 9.pantā un 17.panta pirmajā daļā noteikto, apgabaltiesa secina, ka ar sadales sistēmu saprot to objektu (tīklu un iekārtu) kopumu, ko izmanto sadales sistēmas pakalpojuma kā sabiedriskā pakalpojuma sniegšanai. Sadales sistēmas pakalpojumu sniedz un par to ir atbildīgs īpaši licencēts energoapgādes komersants, proti, sadales sistēmas operators.

Atbilstoši Enerģētikas likuma 1.panta 33.punktam ražotājs neveic elektroenerģijas sadali sistēmā.

Apgabaltiesa piekrīt, ka arī ražotājam piederošās iekārtas ir elektroenerģijas sistēmas daļa atbilstoši Elektroenerģijas tirgus likuma 4.panta pirmajā daļā noteiktajam, un ka ražotājs ir sistēmas dalībnieks. Tomēr saskaņā ar iepriekš minētajām tiesību normām ražotājs neveic elektroenerģijas sadali sistēmā, kurā ir iekļauts. Līdz ar to nav pamata uzskatīt, ka ražotājam piederošie un ražošanas iekārtu sastāvā esošie transformatori ir sadales sistēmas daļa. Ražotājam piederošie transformatori ir uzskatāmi par elektrostacijas sastāvdaļu, bez kuras tehniski nav iespējams nodot elektroenerģiju publiskajā tīklā. Nav šaubu, ka starp iekārtu un kopējo tīklu ir jāatrodas transformatoram, jo pretējā gadījumā elektroenerģiju tehniski nebūtu iespējams nodot kopējā tīklā. Savukārt lai kvalificētos Noteikumu Nr.262 3.4.apakšpunktā (arī Noteikumu Nr.503 45.4.apakšpunktā) izvirzītajām prasībām,

pieslēgumam jābūt veiktam pie sadales sistēmas operatoram piederoša transformatora, kas izskatāmajā gadījumā nav konstatējams.

[16] Pirmās instances tiesa ir vērtējusi strīdus tiesību normas (Noteikumu Nr.262 3.4.apakšpunkta redakcijas, kas stājās spēkā 2012.gada 8.septembrī) atbilstību Latvijas Republikas Satversmei, nekonstatējot neatbilstību valsts pamatlikumam. Apgabaltiesa šim vērtējumam pievienojās.

Apgabaltiesa nekonstatē, ka ar Noteikumu Nr.262 3.4.apakšpunkta grozījumiem tiktu aizskartas kādas pieteicējas jau iegūtās tiesības. Pieteicēja vēlas pretendēt uz visaugstākās cenas saņemšanu, taču šādas tiesības pieteicējai Noteikumu Nr.262 3.4.apakšpunkts ne redakcijā līdz 2012.gada 8.septembrim, ne redakcijā no 2012.gada 8.septembra nepiešķir.

Izvērtējot Noteikumu Nr.262 3.4.apakšpunkta regulējumu pirms un pēc grozījumiem, apgabaltiesa secina, ka šā punkta jaunās redakcijas regulējums attiecībā uz pieteicējas tiesību un pienākumu kopumu nav mainījis iepriekšējo regulējumu, tostarp arī Noteikumu Nr.503 45.4.apakšpunktā noteikto.

No Ministru kabineta noteikumu projekta „Grozījumi Ministru kabineta 2010.gada 16.marta noteikumos Nr.262 „Noteikumi par elektroenerģijas ražošanu, izmantojot atjaunojamos energoresursus, un cenu noteikšanas kārtību”” anotācijā skaidrotā secināms, ka Ministru kabinets, ņemot vērā Noteikumu Nr.262 piemērošanas praksē konstatētās nepilnības, ir vēlējies precizēt Noteikumu Nr.3.4.apakšpunktu (nevis iekļaut kādu jaunu, iepriekš nebijušu regulējumu). Ar grozījumiem šajā apakšpunktā nav tikuši mainīti vai izvirzīti jauni kritēriji, bet gan tikai gramatiski skaidrāk izteikta normas redakcija. Arī pieteicēja ne pieteikumā, ne apelācijas sūdzībā, ne arī tiesai sniegtajos paskaidrojumos nav spējusi norādīt, kādi tieši kritēriji, tās ieskatā, tikuši mainīti vai izvirzīti no jauna. Pieteicēja, atsaucoties uz savām jau iegūtajām tiesībām, uz it kā notikušu kritēriju maiņu norādījusi tikai vispārīgi.

[17] Pieteicēja ir iesniegusi Latviešu valodas aģentūras 2014.gada 24.jūlija vēstuli Nr.4.4-879 „Par palīgteikumu skaidrojumu”, kurā analizēti Noteikumu Nr.262 3.4.apakšpunkta palīgteikumi redakcijā līdz un no 2012.gada 8.septembra. Vēstulē norādīts, ka teksts analizēts tikai lingvistiskā aspektā, neskarot ne enerģētikas, ne kādas citas ārpus lingvistikas esošas nozares jautājumus, secinot, ka palīgteikumi nav uzskatāmi par saturiski identiskiem.

Apgabaltiesa ir izvērtējusi Noteikumu Nr.262 3.4.apakšpunkta regulējumu, secinot, ka par atbilstošu šā apakšpunkta prasībām gan pirms, gan pēc grozījumiem ir atzīstams tikai pieslēgums pie sadales sistēmas operatoram piederoša transformatora. Apgabaltiesa ir noskaidrojusi tiesību normas jēgu, tulkojot to saistībā ar citām tiesību normām. Analizējot tiesību normas daļu, turklāt tikai lingvistiskā aspektā un neskarot nekādus citus ārpus lingvistikas esošus jautājumus, nav iespējams noskaidrot konkrētā regulējuma jēgu, līdz ar to šim atzinumam nav nozīmes lietā.

[18] Pieteicēja uzskata, ka tai ir prettiesiski noteikts pienākums iesniegt fiksētos tirdzniecības intervālu grafikus (veikt balansēšanas pienākumu).

Apgabaltiesa šim viedoklim nepiekrīt.

Noteikumu Nr.262 95.punkts noteic, ka publiskais tirgotājs turpina iepirkt elektroenerģiju no komersantiem, kuriem tiesības pārdot no atjaunojamiem energoresursiem saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros piešķirtas ar lēmumiem, ko Ekonomikas ministrija izdevusi saskaņā ar Noteikumiem Nr.503 vai Noteikumiem Nr.198, ievērojot attiecīgajos lēmumos ietvertos nosacījumus.

Noteikumu 96.punkts noteic, ka no komersantiem, kuriem tiesības pārdot no atjaunojamiem energoresursiem saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros piešķirtas ar lēmumiem, ko Ekonomikas ministrija izdevusi saskaņā ar Noteikumiem Nr.503, kā arī Noteikumiem Nr.198, līdz ar šo noteikumu spēkā stāšanās dienu publiskais tirgotājs iepērk elektroenerģiju par cenām, kas noteiktas saskaņā ar šo noteikumu 37.punktā noteiktajām cenu formulām.

Savukārt 97.punkts noteic, ka komersantiem, kas saņēmuši elektroenerģijas obligātā iepirkuma tiesības saskaņā ar Noteikumiem Nr.503, kā arī Noteikumiem Nr.198, jāpilda prasības, kas noteiktas tajos Ministru kabineta noteikumos, uz kuriem pamatojoties tiem piešķirtas tiesības pārdot no atjaunojamiem energoresursiem saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros.

Pieteicēja uzskata, ka saskaņā ar minētajām tiesību normām cenu formulas tiek piemērotas atbilstoši jaunajiem noteikumiem (Noteikumiem Nr.262), savukārt prasības komersantam nosakāmas atbilstoši tiem noteikumiem, kuri bija spēkā obligātā iepirkuma tiesību piešķiršanas brīdī (Noteikumiem Nr.198 vai Nr.503). Apgabaltiesa šādam uzskatam piekrīt.

Tomēr apgabaltiesa nepiekrīt pieteicējas uzskatam, ka balansēšanas pienākums ir nošķirams no cenu formulām (cenu noteikšanas principiem). Kā redzams no Noteikumiem Nr.198 un Nr.262, cenu formulas jeb elektroenerģijas ražotājam izmaksājamais naudas summas apmērs tiek noteikts, izmantojot vairākus rādītājus, tostarp ražotāja iesniegtos fiksēto tirdzniecības intervālu grafikus. Līdz ar to, tā kā balansēšanas pienākums ir nesaraujami saistīts ar cenu noteikšanu, fiksēto tirdzniecības intervālu grafiku iesniegšanas pienākums pieteicējai ir nosakāms saskaņā ar Noteikumiem Nr.262 jeb to 96.punkta prasībām.

[19] Apkopojot iepriekš konstatēto, secināms, ka līgumu un 2014.gada 30.maija līgumu strīdus nosacījumi atbilst tiesību normām, līdz ar to pieteikumā ietvertie prasījumi ir noraidāmi, tostarp arī atlīdzinājuma prasījums.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

Noraidīt SIA „W.e.s.1” pieteikumu.

Konstatēt, ka 2012.gada 29.augusta līguma par elektroenerģijas iepirkumu Nr.010000/12-448, 2012.gada 26.novembra līguma par elektroenerģijas iepirkumu Nr.010000/12-617, 2014.gada 30.maija līguma par elektroenerģijas iepirkumu Nr.400000/14-355 un 2014.gada 30.maija līguma par elektroenerģijas iepirkumu Nr.400000/14-353 2.1.punktā paredzētais, ka elektroenerģijas iepirkumam piemērojami nosacījumi un cena atbilstoši Ministru kabineta 2010.gada 16.marta noteikumu Nr.262 „Noteikumi par elektroenerģijas ražošanu, izmantojot atjaunojamos energoresursus, un cenu noteikšanas kārtību” 37.3. un 37.4.apakšpunktam, kā arī šo līgumu 2.nodaļā paredzētais fiksēto tirdzniecības intervālu grafiku iesniegšanas pienākums (balansēšanas pienākums) atbilst tiesību normām.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja *(personiskais paraksts)* M.Osmane

Tiesneši *(personiskais paraksts)* V.Poķis

(personiskais paraksts) A.Šteinberga

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās apgabaltiesas tiesnese M.Osmane
Rīgā 2015.gada 3.decembrī